

УДК 159.9 :371.11

А. В. Вознюк

ТРЕНІНГ «ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ПЕДАГОГІЧНИМИ ПРАЦІВНИКАМИ»: СТРУКТУРА, ЗМІСТ, ОСНОВНІ ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНІКИ

У статті представлено загальний дизайн тренінгу «Психологічні особливості управління педагогічними працівниками». Визначено мету, завдання, структуру та тривалість проведення тренінгу. Розкрито зміст основних інтерактивних технік для проведення кожної тренінгової сесії. Виокремлено систему контролю за ефективністю підготовки та вивчення матеріалу тренінгових сесій.

Ключові слова: тренінг, інтерактивні техніки, управління педагогічними працівниками, керівники освітніх організацій.

Успішність діяльності та розвиток освітніх організацій у сучасних умовах залежить значним чином від ефективного управління педагогічними працівниками. Аналіз літератури свідчить, що науковий інтерес до проблем управління педагогічними працівниками в освітніх організаціях викликаний низкою причин. По-перше, її актуальність визначена змінами соціально-економічної ситуації в сучасному суспільстві та новими потребами на ринку праці та освітніх послуг. По-друге, швидким темпом розвитку інноваційних технологій та високою конкуренцією та конкурентоздатністю освітніх організацій. Саме тому виникла необхідність професійної підготовки керівників до управління педагогічними працівниками.

Базуючись на наукових підходах (Ганжа Н., 2011; Горкуненко П., 2012; Дем'яненко О., 2011; Казачінер О. С., 2011; Кулик С. М., 2002) та на наших попередніх дослідженнях (Вознюк А. В., 2011), управління педагогічними працівниками розуміється як важливий напрямок управління освітніми організаціями, зорієнтований на задоволення потреб, розвитку як освітньої організації, так і педагогічних працівників. За своєю структурою дане управління включає в себе такі складові: підбір та відбір педагогічних працівників, адаптація педагогічних працівників, оцінка педагогічних працівників, професійне навчання педагогічних працівників, особистісно-професійне зростання педагогічних

працівників, — які знаходяться у логічній послідовності й певній взаємодії.

У наших попередніх дослідженнях (Вознюк А. В., 2011; Вознюк А. В., 2012; Вознюк А. В., 2013) знайшла висвітлення низка важливих питань щодо розв'язання цієї проблеми: визначення інноваційного підходу до управління педагогічними працівниками; виокремлення труднощів, з якими стикаються керівники під час управління педагогічними працівниками та ін. Разом із тим, не дослідженими залишаються питання професійної підготовки керівників освітніх організацій до управління педагогічними працівниками.

Виходячи із актуальності проблеми та її недостатньої розробленості, нами визначено **мету дослідження**: розробити тренінг «Психологічні особливості управління педагогічними працівниками».

Мета, завдання, структура, обсяг тренінгу.

Мета тренінгу: визначення та розкриття інноваційного підходу до управління педагогічними працівниками в освітній організації.

Завдання тренінгу:

1) оволодіння керівниками освітніх організацій знаннями щодо інноваційного підходу управління педагогічними працівниками;

2) усвідомлення керівниками освітніх організацій ролі та значущості інноваційного підходу до управління педагогічними працівниками;

3) оволодіння керівниками вміннями добору організаційних форм й методів до успішного управління педагогічними працівниками в освітній організації.

Структура тренінгу. Тренінг «Психологічні особливості управління педагогічними працівниками» включає два розділи та визначається за таким загальним планом (див. табл. 1).

Перший розділ тренінгу «Психологічний аналіз управління педагогічними працівниками» присвячено аналізу сутності управління педагогічними працівниками та ролі керівника в даному процесі, визначенню інноваційного підходу до управління педагогічними працівниками. Цей розділ включає 2 тренінгові сесії.

Другий розділ тренінгу «Психологічні аспекти складових управління педагогічними працівниками» стосується загальної характеристики складових управління педагогічними працівниками. Цей розділ включає 5 тренінгових сесій.

Таблиця 1

Структура тренінгу «Психологічні особливості управління педагогічними працівниками»

Розділи тренінгу	Компоненти тренінгу	Кількість годин
<i>Вступ до тренінгу</i>		2 год.
Розділ 1. Психологічний аналіз управління педагогічними працівниками.	Тренінгова сесія 1. «Специфіка управління педагогічними працівниками та його місце в управлінській діяльності керівника освітньої організації».	4 год.
	Тренінгова сесія 2. «Зміст та структура інноваційної технології управління педагогічними працівниками в освітній організації».	4 год.
Розділ 2. Психологічні аспекти складових управління педагогічними працівниками.	Тренінгова сесія 3. «Підбір та відбір педагогічних працівників».	6 год.
	Тренінгова сесія 4. «Професійна адаптація педагогічних працівників».	6 год.
	Тренінгова сесія 5. «Оцінка педагогічних працівників».	6 год.
	Тренінгова сесія 6. «Професійне навчання педагогічних працівників».	6 год.
	Тренінгова сесія 7. «Особистісно-професійне зростання педагогічних працівників».	6 год.
<i>Самостійна робота</i> (по 2 акад. год. для виконання домашніх завдань)		10 год.
<i>Підведення підсумків тренінгу</i>		4 год.
<i>Усього:</i>		54 год.

Обсяг тренінгу складає 54 академічних годин: а) основна частина (аудиторна) – 44 академічних годин (2 тренінгові сесії по 4 акад. год. на кожну сесію; 5 тренінгових сесій по 6 акад. год. на кожну сесію; 2 акад. год. – вступ до тренінгу; 4 акад. год. – завершальна частина тренінгу); б) додаткова частина (домашні завдання – 5 тренінгових сесій по 2 акад. год. на кожну сесію).

Зміст тренінгу.

Далі пропонуємо вступ до тренінгу та зміст кожної із тренінгових сесій.

Вступ до тренінгу:

- Криголам «Знайомство» («Мене звати... Ніхто навіть не підозрює, що я...»).

- Вивчення очікувань та запитів учасників заняття (заповнення індивідуальних аркушів з наступним груповим обговоренням): «Чому я беру участь у цьому спецкурсі?»; «Що нового я хочу дізнатися та навчитися в результаті проходження цього спецкурсу?».

- Мультимедійна презентація: «Мета, завдання, структура тренінгу».

- Групове обговорення: визначення організаційних питань (тривалість роботи, кількість перерв тощо); визначення правил групової роботи.

Розділ 1. «Психологічний аналіз управління педагогічними працівниками».

Тренінгова сесія 1. «Сутність управління педагогічними працівниками та роль керівника освітньої організації в даному процесі».

1. *Метод незавершених речень* (з подальшим груповим обговоренням): «Управлінська діяльність...».

2. *Метод мозкового штурму*: «Які є загальні та специфічні особливості управлінської діяльності керівників освітніх організацій порівняно з іншими видами діяльності?».

3. *Робота в малих групах з елементами дискусії*: «Виберіть, за значущістю для Вас виокремлені складові управлінської діяльності та визначте їх відповідним цифровим номером?».

4. *Міні-лекція з використанням мультимедійної презентації*: «Сутність, особливості та основні напрями управлінської діяльності керівників освітніх організацій».

5. *Метод незавершених речень* (з подальшим груповим обговоренням): «Управління педагогічними працівниками...».

6. *Групова дискусія*: «З якою метою здійснюється управління педагогічними працівниками».

7. *Робота в малих групах з елементами дискусії*: «Проаналізуйте та здійсніть ранжування складових управління педагогічними працівниками за ступенем їх значущості для Вас».

Тренінгова сесія 2. «Зміст та структура інноваційної технології управління педагогічними працівниками в освітній організації».

1. *Індивідуальне проблемне завдання* (з груповим обговоренням): «На прикладі власного навчального закладу проаналізуйте, як здійснюється управління педагогічними працівниками. Визначте плюси та мінуси даного процесу».

2. *Метод аналізу проблем під час управління педагогічними працівниками* (робота в парах): «Визначте найактуальніші проблеми з якими стикається керівник освітньої організації під час управління педагогічними працівниками».

3. *Групова дискусія*: «Які організаційні форми й методи Ви використовуєте для успішної реалізацію управління педагогічними працівниками?».

4. *Міні-лекція з використанням мультимедійної презентації*: «Сутність та програма проведення управління педагогічними працівниками в освітній організації».

5. *Робота в малих групах з елементами дискусії*: «Розробити програму управління педагогічними працівниками враховуючи при цьому: визначення складових управління педагогічними працівниками; підбір організаційних форм, методів й заходів; встановлення відповідальних осіб за виконання визначених організаційних форм, методів й заходів».

Розділ 2. «Психологічні аспекти складових управління педагогічними працівниками».

Тренінгова сесія 3. «Підбір та відбір педагогічних працівників».

1. *Метод незавершених речень*(з подальшим груповим обговоренням): «Підбір педагогічних працівників ...»; «Відбір педагогічних працівників...».

2. *«Мозковий штурм»*: «Що є спільного та відмінного між даними поняттями?».

3. *Групова дискусія*: «З якою метою здійснюється підбір та відбір педагогічних працівників?».

4. *Робота в малих групах та презентація виконання домашнього завдання з елементами дискусії*: «Виокреміть найбільш доцільні, на Вашу думку, джерела інформації для успішного здійснення підбору та відбору педагогічних працівників».

5. *Міні-лекція з використанням мультимедійної презентації*: «Особливості підбору та відбору педагогічних працівників в освітній організації».

6. *Домашнє завдання*:

1 частина (виконання завдання до проведення тренінгової сесії):

1.1. *Індивідуальне рефлексивне завдання* (письмовий варіант*): «Виокреміть найбільш доцільні, на Вашу думку, джерела інформації для успішного здійснення підбору та відбору педагогічних працівників».

1.2. *Індивідуальне рефлексивне завдання* (письмовий варіант*): «Проаналізуйте та здійсніть ранжування основних методів здійснення підбору та відбору педагогічних працівників за ступенем їх значущості для Вас особисто».

2 частина (виконання завдання після проведення тренінгової сесії):

2.1. *Робота в малих групах*: «Розробити програму здійснення підбору та відбору педагогічних працівників, враховуючи основні етапи даного процесу».

Тренінгова сесія 4. «Професійна адаптація педагогічних працівників».

1. *Метод незавершених речень*(з подальшим груповим обговоренням): «Професійна адаптація педагогічних працівників...».

2. *Групова дискусія*: «З якою метою здійснюється професійна адаптація педагогічних працівників?».

3. *Робота в малих групах та презентація виконання домашнього завдання з елементами дискусії*: «Проаналізуйте та здійсніть ранжування основних організаційним форм та методів здійснення процесу професійної адаптації педагогічних працівників за ступенем їх значущості для Вас».

4. *Міні-лекція з використанням мультимедійної презентації*: «Особливості професійної адаптації педагогічних працівників в освітній організації».

5. *Аналіз ситуацій* (робота в парах, з наступним обговоренням): Наведіть приклади реальних «проблемних» ситуацій під час професійної адаптації педагогічних працівників.

6. *Домашнє завдання*:

1 частина (виконання завдання до проведення тренінгової сесії):

1.1. *Індивідуальне рефлексивне завдання* (письмовий варіант*): «Проаналізуйте та здійсніть ранжування основних організаційним форм та методів здійснення процесу професійної адаптації педагогічних працівників за ступенем їх значущості для Вас особисто».

2 частина (виконання завдання після проведення тренінгової сесії):

2.1. *Розробити програму успішної професійної адаптації педагогічних працівників, враховуючи основні етапи даного процесу*.

Тренінгова сесія 5. «Оцінка педагогічних працівників».

1. *Метод незавершених речень*(з подальшим груповим обговоренням): «Оцінка педагогічних працівників ...».

2. *Групова дискусія*: «З якою метою здійснюється оцінювання педагогічних працівників?».

3. *Робота в малих групах та презентація виконання домашнього завдання з елементами дискусії*: «Виокреміть найбільш доцільні, на Вашу думку, складові оцінювання педагогічних працівників».

4. *Міні-лекція з використанням мультимедійної презентації*: «Особливості оцінювання педагогічних працівників в освітній організації».

5. *Аналіз ситуацій (робота в парах, з наступним груповим обговоренням)*: Наведіть приклади реальних «проблемних» ситуацій під час здійснення оцінювання педагогічних працівників, з якими Ви зустрічалися у своїй управлінській діяльності. Проаналізуйте чому, на Ваш погляд, виникла дана ситуація та яким чином Ви її вирішили.

6. *Домашнє завдання*:

1 частина (виконання завдання до проведення тренінгової сесії):

1.1. Індивідуальне рефлексивне завдання (письмовий варіант*): «Виокреміть найбільш доцільні, на Вашу думку, складові оцінювання педагогічних працівників».

2 частина (виконання завдання після проведення тренінгової сесії):

2.1. Розробити комплексно-цільову програму оцінювання педагогічних працівників, враховуючи: етапи проведення; склад комісії; складові оцінювання; підбір методів та форм здійснення оцінювання.

Тренінгова сесія 6. «Професійне навчання педагогічних працівників».

1. *Метод незавершених речень*(з подальшим груповим обговоренням): «Професійне навчання педагогічних працівників...».

2. *«Мозковий штурм»*: «З якою метою здійснюється професійне навчання педагогічних працівників?».

3. *Робота в малих групах та презентація виконання домашнього завдання з елементами дискусії*: «Виокреміть найбільш доцільні, на Вашу думку, основні організаційні форми та методи здійснення процесу професійного навчання педагогічних працівників».

4. *Міні-лекція з використанням мультимедійної презентації*: «Особливості професійного педагогічних працівників в освітній організації».

5. *Аналіз ситуацій (робота в парах, з наступним груповим обговоренням)*: Наведіть приклади реальних «проблемних» ситуацій під час здійснення професійного навчання педагогічних працівників, з якими Ви зустрічалися у своїй управлінській діяльності.

6. *Домашнє завдання*:

1 частина (виконання завдання до проведення тренінгової сесії):

1.1. Індивідуальне рефлексивне завдання (письмовий варіант*): «Проаналізуйте та здійсніть ранжування основних організаційним форм та методів здійснення процесу професійного навчання педагогічних працівників за ступенем їх значущості для Вас особисто».

2 частина (виконання завдання після проведення тренінгової сесії):

2.1. Розробити програму успішної професійного навчання педагогічних працівників в освітній організації, враховуючи визначену проблему даної освітньої організації.

Тренінгова сесія 7. «Особистісно-професійне зростання педагогічних працівників».

1. *Метод незавершених речень*(з подальшим груповим обговоренням): «Особистісно-професійне зростання педагогічних працівників ...».

2. *Групова дискусія*: «З якою метою здійснюється особистісно-професійне зростання педагогічних працівників».

3. *Робота в малих групах та презентація виконання домашнього завдання з елементами дискусії*: «Виокреміть найбільш доцільні, на Вашу думку, основні організаційні форми та методи здійснення процесу особистісно-професійне зростання педагогічних працівників».

4. *Міні-лекція з використанням мультимедійної презентації*: «Особливості особистісно-професійного зростання педагогічних працівників в освітній організації».

5. *Аналіз ситуацій (робота в парах, з наступним груповим обговоренням)*: Наведіть приклади реальних «проблемних» ситуацій під час особистісно-професійного зростання педагогічних працівників, з якими Ви зустрічалися у своїй управлінській діяльності. Проаналізуйте чому, на Ваш погляд, виникла дана ситуація та яким чином Ви її вирішили.

6. *Домашнє завдання*:

1 частина (виконання завдання до проведення тренінгової сесії):

1.1. Індивідуальне рефлексивне завдання (письмовий варіант*): «Проаналізуйте та здійсніть ранжування основних організаційним форм та методів здійснення процесу особистісно-професійне

зростання педагогічних працівників за ступенем їх значущості для Вас особисто».

2 частина (виконання завдання після проведення тренінгової сесії):

2.1. Розробити програму успішної професійного навчання педагогічних працівників в освітній організації, враховуючи визначену проблему даної освітньої організації.

2 частина (виконання завдання після проведення тренінгової сесії):

2.1. Розробити програму особистісно-професійного зростання педагогічних працівників, враховуючи: набуті компетенції; підбір методів та форм здійснення особистісно-професійного зростання».

Завершальна частина тренінгу включає такі складові:

1. *Розробка творчого проекту та його презентація на тему: «Створення інноваційної технології проведення управління педагогічними працівниками в освітній організації»* (з метою взаємонавчання і пошуку спільних позицій).

Мета: розробити інноваційну технологію управління педагогічними працівниками в освітній організації, враховуючи проблему над якою працює освітня організація.

Основні завдання:

1. Визначити основні етапитехнології проведення управління педагогічними працівниками в освітній організації: підготовчий, практичний, корекційний.

2. Розробити комплексно-цільову програму управління педагогічними працівниками, яка передбачає врахування основних складових управління педагогічними працівниками.

3. Підібрати організаційні форми та методи, за допомогою яких буде здійснено реалізацію основних складових управління педагогічними працівниками.

4. Визначити відповідальних осіб за виконання визначених організаційних форм та методів щодо успішного управління педагогічними працівниками.

2. Проведення опитування за допомогою анкети «Аналіз ефективності проведення спецкурсу».

Анкета для вивчення ефективності проведення спецкурсу

Шановний учасник спецкурсу! Поділіться, будь ласка, своїми враженнями та побажаннями щодо проведення спецкурсу, відповівши на наступні питання:

Які проблеми професійної діяльності були задоволені завдяки проведеному спецкурсу?

Який матеріал, запропонований під час спецкурсу, був найбільш корисним для Вас?

Які теми були найбільш актуальними для Вас?

Які форми та методи роботи бажано було б використовувати?

Оцініть, будь ласка, ефективність такого спецкурсу особисто для Вас:

1 – спецкурс малоефективний;

2 – спецкурс достатньо ефективний;

3 – спецкурс ефективний.

Ваші зауваження, побажання, пропозиції:

а) щодо спецкурсу в цілому;

б) щодо методів та організаційних форм подальшого вдосконалення управління педагогічними працівниками та психологічної готовності до його здійснення.

Дякуємо Вас за участь у тренінгу!

3. Вправа-криголам «На все добре».

Запропонований тренінг сприяє активізації потреби в керівників освітніх організацій в осмисленні сутності та усвідомленні значущості інноваційного підходу до успішного здійснення управління педагогічними працівниками, оволодінні основними вміннями добору організаційних форм й методів до успішного здійснення процесу управління педагогічними працівниками в освітній організації.

Література

1. Вознюк А. В. Психологічний аналіз інноваційної моделі управління персоналом в освітніх організаціях / А. В. Вознюк // Інновації як чинник суспільного розвитку: теорія та практика : матеріали Міжнар. наук.-практ. конференції (19–20 травня 2011 р., м. Суми. – Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти. – Суми : РВВ СОІППО, 2011. – С. 35–37.

2. Вознюк А. В. Психолого-організаційні проблеми у керівників освітніх організацій до складових управління педагогічними працівниками / А. В. Вознюк // Актуальні питання соціальної та практичної психології у координатах сучасних парадигм : зб. наук. праць / за заг. ред. д.психол.н., проф. Н. Є. Завацької. – Луганськ : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2012. – С. 48–50.

3. Вознюк А. В. Уривок знань керівників освітніх організацій відносно сутності складових управління

педагогическими работниками и их особенности / А. В. Вознюк // Педагогика и психология: актуальные проблемы исследований на современном этапе : сборник материалов 1-й международной науч.-практ. конф., 1 марта 2013 г. / НИЦ «Апробация» – Москва. Издательство Перо, 2013. – С. 140–143.

4. Ганжа Н. Неперервна професійна освіта вчителя як фактор ціложиттєвого розвитку / Н. Ганжа // Гуманізація навчально-виховного процесу. – Вип. LVIII. – Ч. 1. – Словянськ. – 2011. – С. 11–16.

5. Горкуненко П. Управління інноваційною діяльністю педагога в умовах загальноосвітнього навчального закладу: теоретичний аспект / П. Горкуненко // Нова педагогічна думка : науково-методичний журнал / [відп. ред. М. Віднічук]. – Рівне, РОІППО, 2012. – № 2 (70). – С. 106–108.

6. Дем'яненко О. Оцінюємо професійний розвиток педагога / О. Дем'яненко // Директор школи. – № 43 (667). – 2011. – С. 14–16.

7. Казачінер О. С. Відбір та набір персоналу для роботи у закладах освіти / О. С. Казачінер. – Управління школою. – 2007. – № 30 (186). – С. 27–31.

8. Карамушка Л. М., Вознюк А. В. Особливості традиційного та інноваційного підходів до управління педагогічними працівниками в освітніх організаціях / Карамушка Л. М., А. В. Вознюк // Актуальні проблеми психології : зб. наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України / [ред. кол. : С. Д. Максименко (гол. ред.) та ін.]. – К. : А.С.К., 2012. – Т. I. : Організаційна психологія. Соціальна психологія. Економічна психологія / за ред. С. Д. Максименка, Л. М. Карамушки. – 2012. – Вип. 35. – С. 44–49.

9. Кулик С.М. Психологічні проблеми професійної адаптації вчителів / С. М. Кулик // Актуальні проблеми психології. Том 1: Соціальна психологія. Психологія управління. Організаційна психологія : зб. наук. праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / за ред. Максименка С. Д., Карамушки Л. М. – К. : Міленіум, 2002. – Ч.2. – С. 201–204.

А. В. Вознюк

ТРЕНИНГ «ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ УПРАВЛЕНИЯ ПЕДАГОГИЧЕСКИМИ РАБОТНИКАМИ»: СТРУКТУРА, СОДЕРЖАНИЕ, ОСНОВНЫЕ ИНТЕРАКТИВНЫЕ ТЕХНИКИ

В статье представлены общий дизайн тренинга «Психологические особенности управления педагогическими работниками». Определены цель, задачи, структура и продолжительность тренинга. Раскрыто содержание основных интерактивных техник для проведения каждой тренинговой сессии. Выделено систему контроля за эффективностью подготовки и изучения материала тренинговых сессий.

Ключевые слова: тренинг, интерактивные техники, управления педагогическими работниками, руководители образовательных организаций.

A. Voznyuk

TRAINING «PSYCHOLOGICAL FEATURES MANAGEMENT PEDAGOGICAL WORKERS»: STRUCTURE, CONTENT, BASIC INTERACTIVE TECHNOLOGY

The paper presents the overall design of the training «Psychological peculiarities of teaching staff». The purpose of the training is aimed at identifying and disclosing an innovative approach to the management of teaching staff in educational organizations. The task of providing training mastering heads of educational institutions knowledge of innovative management approach teaching staff, heads of educational institutions awareness of the role and importance of an innovative approach to the management of teaching staff, managers mastering skills selection of organizational forms and methods for successful management of teaching staff in educational organizations.

Course materials are systematized in two substantive sections. The first part of the training «Psychological analysis of management of teaching staff» examines the nature of management and teaching staff as a leader in this process, the definition of an innovative approach to management educators. This section includes 2 training sessions. The second part of the training «Psychological aspects of teaching staff in management systems» refers to the general features of the management educators. This chapter includes 5 training sessions.

The amount of training is 54 semester hours: a) the bulk of the (classroom) - introduction to training 7 training sessions, the final part of the training, and; b) additional part contains homework.

Submitted main content interactive techniques for each training session, aimed at mastering the knowledge managers of educational institutions regarding the nature and specificity of an innovative approach to every component of pedagogical staff management (recruitment, selection pedagogical workers, professional adaptation of teaching staff, evaluation of teaching staff, training of teachers staff, student-teaching professional growth of employees). Author determined system of monitoring the effectiveness of training and study material training sessions, which provides an analysis of theoretical material and homework.

Keywords: *teaching staff, psychological readiness Heads of educational institutions in the management of teaching staff, educational organizations, postgraduate teacher education.*

Рецензенти:

Бондарчук О. І. — д. психол. н., проф.,
Шаванов С.В. — к. психол. н.

Стаття надійшла до редакції 12.12.2013

УДК 378-057.875

Н. А. Побірченко

РЕФЛЕКСИВНЕ ОЦІНЮВАННЯ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОГО САМОЗДІЙСНЕННЯ У СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ

Розглянуто сутність і роль розвитку професійного самоздійснення у піднесенні якості теоретичних знань; представлено зміст рефлексивного оцінювання, визначено психологічні особливості розвитку професійного самоздійснення.

Ключові слова: *рефлексія, самоздійснення, професійне самоздійснення, особливості рефлексії в оцінюванні професійного самоздійснення, психологічно-рефлексивна регуляція, когнітивні процеси.*

Актуальність проблеми. Основні положення теорії та практики проблеми.

Тема статті має досить неоднозначний за напрямом характер. Серед достатньо великого переліку наукових нововведень пов'язаних з практичними механізмами розвитку в особистості здатності трансформувати знання, упущено ключову умову — наявність способів впровадження результатів навчання в професійну діяльність. У контексті статті до таких способів віднесено психолого-рефлексивну регуляцію знань, завдяки якій утворюються зміст напрямів, формуються ідеї щодо професійного самоздійснення — вибір та впровадження знань в практику діяльності.

Метою статті є актуалізація проблеми розвитку професійного самоздійснення на засадах формування у студентів здатності до рефлексивного оцінювання процесів і результатів навчання у вищій школі.

Проблема професійного самоздійснення в науці не нова. Вона дискутувалася та продовжує активно про себе заявляти під час наукових криз в суспільстві. Осередок нинішньої кризи у вищій освіті припав на «надто великий бізнес», який майже не допускає «переосмислення» студентами власних результатів минулого та теперішнього навчання. Оскільки йдеться не про одиначне явище, а про появу таких наукових тенденцій, які з необхідністю спрямовують студентів на вирішення проблеми майбутнього працевлаштування,

© Побірченко Н. А., 2013